

İnsan unutkandır, bunu unutma: Srebrenitsa!

Birkaç gündür, 1992-95 yılları arasında, Sırpların Bosna Hersek'te işledikleri cinayetleri izlemeye çalışıyorum. Tahammül sınırlarını yerle bir eden, insanlık dışı görüntüler.

Göz unuttur, kalp unutmaz: Aradan geçen bunca zamana rağmen, bugün olmuşçasına, sarsıyorum. Daha önce görmüş olmama rağmen, yeni haber almışçasına, duraksıyor, üzülüyor ve yıkılıyor.

Sırp saldırganlar, bundan önceki dokuz seferde olduğu gibi, ilk fırsatta, yüz yıllarca beraber yaşadıkları insanları yok etmeye çalışıyorlar. Kendilerine güvenmiş ve sığınmış kişilere, hayatlarının en büyük pişmanlığını yaşatıyorlar.

Peki, neden?

Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı'nın hazırladığı *Balkan Harbi'nde Yanaya Savunması ve Esat Paşa* isimli kitabın 'giriş' bölümünde şu satırlar yer alıyor: **"Olaylar ve felaketler hiçbir zaman oluştukları zamanlara ait sebeplere dayanmazlar. Tarihten kopup gelen olayların derinliklerine inilmez ve gerekli dersler alınmazsa, yakın bir gelecekte, aynı acı sahnelerle er veya geç karşılaşılabilir."**

Bu önemli tespitin ne kadar yerinde olduğunu anlamak ve

Sivillerin bir bölümü, açgöçlük alanlara kaçarken, Sırp mermilerinin hedefi oluyorlar. Diğer bir bölümü de hasta ya da yaşlı yakınlarını kucaklayıp kaçarken,

Sırp askerleri tarafından çevriliyorlar.

Sırp saldırganlar, ellerinde çakı bile bulunmayan, Boşnak Müslümanlara şu soruyu soruyor: **"Tüfekleriniz nerede?"**

Boşnak Müslümanlar **"Tüfeğim yok, sivilim"** cevabını verdikten sonra, alçakça bir soru daha geliyor: **"Korkuyor musun?"**

Merhamet duygusundan yoksun olanların insanfına terk edilen, masumların burum buram insanlık kokan cevabı şu şekilde oluyor: **"Nasıl korkmayayım?"**

Çaresiz Boşnak Müslümanların, sığınabilecekleri tek yer: Ormanlar ve dağlar. Buralara sığınanlardan bazıları da, açlık ya da saldırganların zorla yaptırdığı "Sırp'lardan korkma, gel!" çağrılarına inanarak, bir zaman sonra geri dönüyorlar.

Dönenler ve kaçamayanlar, kamyonlara bindirilip, ormanlık alanlara götürülüyorlar. Sırp saldırganlar, elleri arkadan bağlı Boşnaklara hakaret dolu cümleler kuruyor, hatta ağza alınmayacak küfürler ediyorlar.

Korkak Sırp'lar, sahip oldukları tüm silahlara rağmen,

yerinde olduğunu anlamak ve Bosna Hersek faciasının gerçek sebebinin gözler önüne serilebilmesi için geçmişe gitmeliyiz, gidelim.

Osmanlı Devleti'nin zaferiyle sonuçlanan Kosova Savaşı, Priştine yakınlarındaki genişçe bir ovada gerçekleşti. Sırp'ların bu yenilgisi, 19'ncü yüzyılda ulusça kutladıkları milli bir güne dönüştü.

Sırp'lar, 1980'li yıllarda, Sultan Murad'ın türbesinden birkaç kilometre ötede yer alan, Gazimestan mevkiine bir anıt diktiler. Kaideye Sırp Prensi Lazar'ın şu sözleri yer alıyordu: "Her kim ki Sırp ve Sırp kökenlidir ve Kosova ovasına Türklerle savaşmaya gelmez, onun ne erkek, ne dişi, zürriyeti olmasın. Onun hasadı olmasın."

Dönemin Sırp lideri Miloseviç, Kosova Savaşı'nın 600'ncü yılına denk düşen, 1989'da aynı yerde bir miting düzenledi. Mitinge bir milyondan fazla Sırp katıldı. Böylelikle, Bosna Hersek'i ve hemen ardından Kosova'yı kana bulayan süreç başladı.

Rahmetli Aliya İzetbegoviç şöyle diyor: **"Hatırlama, ilerlemiş medenî halklar ile geri kalmış ilkel halkları birbirinden ayıran ölçüttür. Medenî halkların anıları vardır. Önemli olaylarını hatırlayan halklar tarih dediğimiz şeye sahip olurlar."**

O halde, o günlerde neler olduğunu, hep birlikte hatırlayalım: Yolun ortasında dizilmiş otobüs ve kamyonların yanı başında, ellerinde birkaç parça eşya ile yürüyen savunmasız insanlar bilinmeyen bir sona doğru ilerliyorlar.

dukları tüm silahlara rağmen, Boşnakların yüzüne bakacak cesareti bile kendilerinde bulamıyorlar. Kamyondan indiriyor, sırtları dönük vaziyette, diz çöktürüyor ya da yere yatırıyorlar. Altı Boşnak'tan dördünü öldürüp, ikisine taşıttırıyorlar. Sonra kalan iki genci de katlediyorlar.

11 Temmuz 1995'de Srebrenitsa'da, benzer yöntemlerle, **sekiz bin üç yüz yetmiş iki** silahsız sivil katlediliyor. Dört yıllık zaman zarfında, Bosna Hersek genelinde, ölen insan sayısı **üç yüz on iki bin** kişiye ulaşıyor.

İnsan, rakam değil, harftir. Yüzbinlerce isim, milyonlarca harf. Bir o kadar hikâye, bir o kadar acı hatıra. Böyle bakınca, değil ölmek, söylemek bile zor geliyor. Bunu yazarken bile ellerim titriyor.

Özetle: Gâvur, masum ve savunmasız insanlar karşısında bile, her zaman gâvurluğunu gösteriyor. **Masumlar ölmekten usanıyor ama katiller öldürmekten usanmıyor.**

Hiçbir Müslüman, düşmanına, hele silahsız ise, böyle bir şeyi yapmamıştır, yapmaz da. Mesela: **Osmanlı tarihini okuyanlar iyi bilir ki, eğer Boşnaklar isteseydi, şu anda yeryüzünde bir tane bile Sırp kalmazdı.**

Bosna Hersek'te olan bitenler hakkında günlerce konuşabilir, sayfalarca yazabiliriz. Ancak hep bir şeyler eksik kalacaktır. En iyisi Yahya Kemal Beyatlı'nın "1918" şiirinin başlangıcı ile yazımızı sonlandıralım: **"Ölenler öldü, kalanlarla muzdarip kaldık / Vatanda hor görülen bir cemaatiz artık."**

Ayhan Demir

ayhan.demir@hotmail.com